

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гумантарний університет
Факультет документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики
Кафедра професійної освіти, трудового навчання та технологій**

**АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО-
ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Рівне – 2021

УДК: 373

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 5 від 27.05.2021 р.)

Редакційна колегія:

- Постоловський Руслан Михайлович** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ – голова оргкомітету;
- Павелків Роман Володимирович** – доктор психологічних наук, професор, перший проректор РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Дейнега Олександр Вікторович** – доктор економічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;
- Юхименко-Назарук Ірина Анатоліївна** – доктор економічних наук, професор, декан факультету документальних комунікацій, менеджменту, технологій та фізики РДГУ;
- Лісова Світлана Валеріївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Поліщук Наталія Валодимирівна** – доктор філософських наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Дупак Надія Василівна** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Фещук Юрій Вікторович** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ;
- Герасименко Олександр Анатолійович** – кандидат історичних наук, доцент кафедри професійної освіти, трудового навчання та технологій РДГУ.

Рецензент:

- Савченко Лариса Олексіївна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики технологічної освіти ДВНЗ (Криворізький Національний університет);
- Шевців Зоя Михайлівна** – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти (Рівненський державний гуманітарний університет).

Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів. Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції (м. Рівне, 28 квітня 2021 року). Рівне: РВВ РДГУ, 2021. 140 с.

У збірнику представлені матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції “Актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців у контексті Євроінтеграційних процесів”.

Розглядаються актуальні проблеми модернізації професійно-педагогічної підготовки фахівців профільної та вищої освіти, сфери обслуговування (Готельно-ресторанної справи), вимоги сучасної школи до якісної підготовки майбутніх вчителів трудового навчання та технологій, можливості впровадження сучасних педагогічних технологій у систему підготовки компетентного фахівця вищого навчального закладу.

Збірник призначений для науковців, викладачів, магістрів, здобувачів вищої освіти, а також для широкого кола читачів.

ЗМІСТ

<i>Герасименко О.А.</i> Реалізація та зміст дисципліни «Основи техніки і технологій» для майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи.	5
<i>Герасименко О.А., Коваль В.В.</i> Особливості використання методу наочності під час формування в учнів 7-8 класів вміння оздоблювати вироби різьбленням на уроках трудового навчання.	8
<i>Дупак Н.В.</i> Теоретико-методологічні засади професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи у контексті євроінтеграційних процесів.	14
<i>Жукова А.М.</i> Загальні концептуальні засади формування професійно-педагогічної компетентності у майбутніх педагогів.	19
<i>Кирильчук Ю.В.</i> Активізація навчально-пізнавальної діяльності особистості як необхідна умова підвищення якості підготовки майбутніх вчителів технологій.	25
<i>Кирильчук Ю.В., Лесковець А.М.</i> Теоретичні засади розвитку просторового мислення в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій.	29
<i>Лісова С.В.</i> Особливості ефективної професійної підготовки бакалаврів готельно-ресторанної справи в умовах вищого навчального закладу.	33
<i>Літвінчук С.Б.</i> Професійна підготовка майбутніх фахівців-аграріїв в контексті викликів сьогодення.	39
<i>Мойсеєць К.В.</i> Текстова вишивка як елемент кодування слів.	42
<i>Парфенюк О.В.</i> Аналіз графічної підготовки здобувачів вищої освіти у ЗВО України та зарубіжжя.	49
<i>Поліщук Н.В., Гречко В.О.</i> Формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання та фахівців сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа) при вивченні дисципліни «Основи проектування та моделювання».	54
<i>Поліщук Н.В., Крунич В.Р.</i> Основи дизайну у професійній діяльності педагога професійного навчання та фахівця сфери обслуговування (готельно-ресторанна справа).	62
<i>Саванчук О.А.</i> використання сучасних прогресивних технологій у формуванні творчої компетентності майбутнього вчителя трудового навчання.	70
<i>Симонович Н.В., Варфоломєєв Д.І.</i> Змістова характеристика проектно-технологічної компетентності учнів старших класів та її розвиток у процесі трудового навчання.	75
<i>Симонович Н.В., Король О.В.</i> Формування підприємницької компетентності учнів 10-11-х класів у процесі вивчення предмету «Технології».	80
<i>Сингаївський Д.В., Бохін Я.С.</i> Теоретичні основи розвитку графічної компетентності в учнів старших класів на гурткових заняттях з технічної творчості.	84

Улітіна К.А. Професійна підготовка фахівців у вищих закладах освіти в контексті Болонського процесу.	88
Фещук Ю.В., Боюка Ю.А. Графічна компетентність учнів старших класів та її розвиток на заняттях з предмету «Технології» з використанням SMART-технологій.	91
Фещук Ю.В., Герасименко О.А. Використання методу вправ у процесі вивчення профілю «Основи дизайну» в 10-х класах.	94
Фещук Ю.В., Качинська І.М. Теоретичні аспекти розвитку вмінь розробки структурованої документації в учнів старших класів на заняттях предмету «Технології».	99
Шурин О.І. Реалізація ІКТ у процесі фахової підготовки майбутніх учителів технологій.	103
Яциур М.С. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в профорієнтаційній підготовці майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	106
Яциур М.С. Формування профорієнтаційної компетентності у майбутніх учителів трудового навчання та технологій.	114
Яциур М.С., Кручик О.В. Професійна спрямованість учнів старших класів яка розвивається в процесі профільного навчання.	121
Яциур М.С., Максименко І.М. Професійні наміри старшокласників та їх розвиток у процесі профільного навчання.	128
Яремчук І.А. Формування професійних компетентностей сучасного вчителя трудового навчання.	133
Відомості про авторів.	137

Проведене нами дослідження не претендує на вичерпність розв'язання складної і багатогранної проблеми підвищення якості підготовки майбутніх фахівців технологічної освіти бо, як показало дослідження, серед студентів є такі, у яких недостатньо виражені пізнавальні потреби у навчальній діяльності. Тому в подальших дослідженнях доцільно звернути увагу на технології формування пізнавальних потреб у майбутніх вчителів технологій у процесі професійної підготовки.

Список виколітератури:

1. Іванова О.І. Методи та прийоми активізації пізнавальної діяльності студентів як один із чинників підвищення мотивації навчання / О.І. Іванова // Вища школа. 2012. №11. С.77-82
2. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості / Г.С. Костюк. Київ: Рад.шк., 1989.608с.
3. Лозова В.Пізнавальна активність школярів: Спецкурс із дидактики. Навч. посібник для пед. Ін-тів / В. Лозова. Харків: Основа, 1990. 80 с. (С.24)
4. Сушенцев О.Є. Сутність пізнавальної діяльності учнів / О.Є. Сушенцев // Рідна школа. 2002. №11. С.13-15
5. Харламов И.Ф. Педагогика: учеб. пособ. Для педагогических вузов / И.Ф. Харламов. М.: Гардарики, 1999. 300 с.
6. Щепіна Н. Активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів ВНЗ як наукова проблема / Н.Щепіна-<http://www.pedagoqi-journal.kru.zp.ua> >archive

УДК: [373.5.016:331(07)]:159.995

Ю.В. КИРИЛЬЧУК

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

А.М. ЛЕСКОВЕЦЬ

здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 014.10. Середня освіта(Трудове навчання та технології),

Рівненський державний гуманітарний університет

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОСТОРОВОГО МИСЛЕННЯ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТУ «ТЕХНОЛОГІЇ» З ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Державний стандарт загальної середньої освіти стверджує необхідність якісного оновлення змісту освіти, забезпечення безперервного процесу становлення та розвитку гармонійної творчої особистості учня бере на себе місію створення нового

освітнього середовища, де панує атмосфера педагогічної творчості вчителів – однодумців, учнів і батьків [2].

Зазначена мета досягається шляхом залучення учнів на уроках технологій в старших класах до проектної діяльності як провідного засобу розвитку і навчання учнів, формування у них здатності до самостійного навчання, розвитку різних видів мислення, зокрема просторового, оволодіння засобами сучасних технологій, умінь конструювати власний процес пізнання і на практиці реалізувати заплановане.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. У сучасній науці приділено значну увагу теоретичним аспектам розвитку просторового мислення учнівської та студентської молоді, їх складовим компонентам та особливостям. Ряд педагогів пропонують на уроках технологій в 10-11-х класах розвивати просторове мислення учнів завдяки моделюванню, зокрема із паперу, картону, деревини, пластиліну, металевого дроту в спеціалізованих комп’ютерних програмах тощо. Також, пропонуються використовувати завдання, які спонукають учнів до оперування просторовими образами. Тому, є всі підстави стверджувати, що розвиток просторового мислення школярів на уроках технологій в старших класах залежить від цілеспрямованої організації вчителем їх навчально-пізнавальної діяльності. Цілком очевидно, що необхідні умови для інтелектуального розвитку повинні органічно поєднуватися із загальними дидактичними умовами, які забезпечують процес трудової підготовки учнів [4].

Формування цілей статті (постановка проблеми). На жаль, проблемам використання компетентнісно-орієнтованих технологій для розвитку просторового мислення учнів 10-11 класів під час навчання технологій у науково-педагогічній літературі приділено фрагментарний характер.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» за редакцією В. Бусела, мислення визначається як «процес опосередкованого й узагальненого пізнання людиною предметів та явищ навколишньої дійсності в їх істотних властивостях, зв’язках і відношеннях» [1].

У психолого-педагогічній літературі термін „просторове мислення” не визначений однозначно. Найбільш повне і послідовне визначення цього терміну, характеристика його змісту наведені у роботах І.С. Якиманської: „Просторове мислення – специфічний вид мислення, який має місце у розв’язуванні задач, що потребують орієнтації у практичному і теоретичному просторі (як у тому, що можна побачити, так і у тому, що можна уявити)” [6]. Просторове мислення є одним з основних видів інтелектуальної діяльності

учнів, засобом створення, читання графічних документів та інструментом конструювання.

Зміст навчальної програми з предмету «Технології» орієнтовано на формування в учнів ключових і предметних компетентностей, які покликані наблизити процес навчання до життєвих потреб учня, його інтересів та природних здібностей [4].

Розглядаючи просторове мислення як основу інтелектуальної діяльності школярів на уроках технологій в старшій школі, доцільно розкрити деякі його особливості. Дуже часто поняття «просторове мислення» і «просторова уява» ототожнюють, а інколи терміни, що означають ці мислительні процеси, вживають як синоніми. Звісно, що схожість між процесами просторової уяви і просторового мислення є, адже в обох випадках відбувається створення просторових образів. Крім того, і просторова уява, і просторове мислення відображають у свідомості людини ті об'єкти, які є предметом її практичної діяльності [5].

Ефективність реалізації розвиваючого потенціалу навчання залежить від систематичної роботи вчителя технологій, комплексного використання ним всього педагогічного арсеналу методів та засобів виховання та навчання. Одним із шляхів розвитку просторового мислення учнів може бути використання компетентнісно-орієнтованих технологій. Працюючи над завданням, учень сам визначає проблему, контролює процес її вирішення, а вчитель виконує функції організатора, консультанта, що супроводжує самостійну роботу учнів. Ця модель значно підвищує мотивацію діяльності учнів, що сприяє покращенню результатів навчання в цілому.

Компетентнісно-орієнтоване навчання вимагає застосування методів, які передбачають активну діяльність учнів. До таких належать:

- продуктивні (вивчений матеріал застосовується в практиці);
- евристичні або частково-пошукові (окремі елементи нових знань учень знаходить завдяки розв'язанню пізнавальних завдань);
- проблемні (учень усвідомлює проблему і знаходить шляхи її вирішення);
- інтерактивні (активна взаємодія всіх учнів, під час якої кожен школяр осмислює свою діяльність, відчуває свою успішність) [3].

Остання група методів чи не найбільше відповідає вимогам компетентнісно-орієнтованого навчання, оскільки організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, які сприяють формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії.

Інтерактивні методи сприяють розвитку здібностей кожної особистості, дають можливість кожному учню продемонструвати свої навчальні досягнення в конкретних ситуаціях, порівнювати свій рівень розвитку з іншими учасниками навчального процесу.

Науковці визначили такі характерні ознаки компетентнісно-спрямованого навчального процесу, зокрема уроку технологій в старшій школі:

- конкретизація мети уроку (визначення предметної та ключової (ключових) компетентностей до конкретного уроку);
- поділ змісту теми на навчальні ситуації в залежності від його структури;
- формулювання цільового завдання до кожної навчальної ситуації;
- теоретичні знання, практичне застосування теоретичних знань, формування способів діяльності;
- вибір методів навчання, що відповідають кожному цільовому завданню за його дидактичними функціями (формування, засвоєння, узагальнення знань) та змістом навчального матеріалу (теоретичний, емпіричний чи практичний);
- вибір форм організації навчальної діяльності учнів (індивідуальна, парна, групова, фронтальна, колективна чи їх оптимальне поєднання), які відповідають змісту та методам роботи;
- під час вибору змісту, методів і форм навчання орієнтація на заплановану мету й прогнозований очікуваний результат спільної діяльності суб'єктів навчання [3].

На нашу думку, компетентнісно-орієнтовані технології сприятимуть розвитку просторового мислення в учнів старшої школи при вивченні предмету «Технології». Нами розроблено систему інтерактивних методів для використання на заняттях предмету «Технології» з метою розвитку просторового мислення учнів (метод мозкової атаки, «Круглий стіл», дискусія, ситуаційний аналіз, аналіз конкретних ситуацій та ін.).

Розробляючи і впроваджуючи компетентнісно-орієнтовані технології у процес вивчення предмету «Технології», слід подбати про те, щоб змінити ставлення учнів до праці, стимулювати позитивну мотивацію й прагнення займатися предметно-перетворювальною діяльністю з повною віддачею сил і творчості, забезпечити ситуацію успіху для кожного старшокласника.

Таким чином, належні можливості для розвитку просторового мислення учнів при вивченні предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій мають забезпечуватися такими умовами:

- 1) усвідомлення учителями необхідності здійснювати розвиток просторового мислення учнів на уроках технологій;
- 2) відповідним рівнем підготовки вчителя до використання компетентнісно-орієнтованих технологій з метою розвитку просторового мислення учнів;
- 3) систематичністю в процесі розвитку просторового мислення учнів, що ґрунтується на чіткій системі компетентнісно-орієнтованих технологій;

4) відсутністю в процесі розв'язання конструкторсько-технологічних задач елементів, пов'язаних з непродуктивною діяльністю учнів.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Перспективи подальших пошуків у зазначеному напрямку дослідження полягають у розробці методики розвитку просторового мислення в учнів старших класів у процесі вивчення предмету «Технології» з використанням компетентнісно-орієнтованих технологій та перевірки її ефективності в одному із закладів загальної середньої освіти.

Список літератури:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і гол. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004. 1440 с.
2. Державний стандарт загальної середньої освіти [Електронний ресурс] / Матеріал з Вікіпедії - вільної енциклопедії. URL: <https://uk.wikipedia.org> (дата звернення 28.02.2021).
3. Марчук І. Компетентнісно зорієнтовані технології розвитку особистості в контексті Нової української школи. Нова педагогічна думка. 2016. № 4. С. 22-26.
4. Навчальна програма «Технології 10-11 класи. Рівень стандарту, академічний рівень» (авт.: А. Терещук та інші). URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення 20.03.2021).
5. Ошурко І.С. Умови інтелектуального розвитку учнів як складова навчально-пізнавальної діяльності у процесі їх трудової підготовки. URL: http://brodypk.at.ua/navch-met/mt/oshurko_i..pdf (дата звернення 20.03.2021).
6. Якиманская И.С. Развитие пространственного мышления школьников. Науч.-исслед. ин-т общей и пед. психологии акад. пед.наук СССР. Москва: Педагогика, 1980. 240 с.

УДК: 378.046-021.64:338.488.2

С.В. ЛІСОВА

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри професійної освіти,
трудового навчання та технологій,

Рівненський державний гуманітарний університет

ОСОБЛИВОСТІ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ В УМОВАХ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна соціально-економічна ситуація в нашій країні, розвиток ринкових відносин висувають

Наукове видання

АКТУЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНО- ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

**Матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 квітня 2021 р.**

Упорядники: Герасименко Олександр Анатолійович,
Дупак Надія Василівна,
Поліщук Наталія Володимирівна,
Симонович Наталія Василівна,
Фещук Юрій Вікторович

Друкується без редакційної правки

Відповідальний за випуск Лісова С.В.

Здано до набору 19.04.2021 р. Підписано до друку 26.05.2021 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman.
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 11,1.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету,
33028, м. Рівне, вул. С.Бандери, 12